

St. 19.

Maribor, dne 7. maja 1914.

Tečaj XLVIII

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s početnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za ceto leto 4 K, poi leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročina na Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdo hodi sam posoj, plača na leto samo 3 K. Naročina se podili na: Upravlilstvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopolnilo do odpovedi. — Udje „Katedralnega društva“ dobivajo list brez posameznih naročnin. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroska cesta štev. 5. — Rokopis se ne vrača. — Upravlilstvo: Koroska cesta štev. 5, vsprejema naročino, inserati in reklamacije.

Na inserate se plačuje od enostopna politrirje za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za vedrtnate oglase primerec popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprete reklamacije so počitca prete.

Nič pravic – več davkov

Občni zbor Slovenske Kmečke Zveze v Celju.

Mlada, čila in zmagajoča stranka smo. Kakor rastejo in napredujejo naše vrste, tako raste in se izpopolnjuje naša moč. Hud boj je bila zadnja leta Kmečka Zveza s svojimi političnimi nasprotniki v naši ožji domovini, z liberalci in drugimi zatiralcji katališkega in slovenskega imena. Zmagajoča zastava je sedaj vsepovsod razvita na naših okopih. Naši domači nasprotniki so poraženi, plašno beže iz svoje razpadajoče stranke. Mi pa stojimo čili in krepki, pravljeni na nove boje, nove zmage.

Tako je bilo razpoloženje na občnem zboru naše edino upoštevane organizacije štajerskih Slovenscev, Slovenske Kmečke Zveze, v nedeljo, dne 3. maja v Celju. Na občni zbor so došli najodličnejši zaupniki in možje iz vseh okrajev Spodnje Štajerske. Posebno mnogo pa je došlo vrlih mož, mladeničev iz Savinjske doline. Na shodu smo videli veliko število naših županov, razumništvo, ženstvo in tudi naši vrli delavci in obrtniki so bili v častnem številu navzoči. Izmed poslancev so došli: dr. Benkovič, Brenčič, dr. Korošec, Novak, Pišek, Ozmeč, Terglav, dr. Verstovšek in Vrečko. Ob 1. uri je bila obširna dvorana „Pri Belem volu“ in velik vrt, poln občinstva.

„*Tri Belami volu*“ in velik vrt, polni občinstva.
Ker je bil predsednik K. Z., poslanec Roškar, zadržan, je otvoril in spretno vodil zborovanje podpredsednik, župan in deželni poslanec **Terglav**. Ko je v pozdravnem govoru imenoval dr. Brejca, voditelja koroških Slovencev, je po dvorani zadonelo iz stoterih in stoterih grl: Živio dr. Brejc, živeli koroški bratje!

Nič pravie!

Veselo in burno pozdravljen je nato nastopil prvi in glavni govornik dr. Janko Brejc. Dr. Brejc je znan kot eden najboljših govornikov na Slovenskem. Njegove besede so krepke, navdušene in izražene z nekim posebnim čutom odločnosti. Vidi se, da mu srce kipi navdušenja in narekuje jeziku, da izraža z lepo donečim glasom to, kar čuti. Dr. Brejc zna srca poslušalcev takoj prikleniti na-se. To se je vidovalo na tem veličastnem zborovanju. Stavek za stavkom je bil dr. Brejčev govor prekinjen z viharnimi „Živio!“-klici, odobravanjem in ploskanjem. Ko je govornik našteval gorostasne krivice, ki se gode posebno našim koroškim bratom od strani nemških okrutnežev, so se ponavljali viharni klici ogorčenja proti našim tlačiteljem. Kmečke pesti so se vzdigovale, ko je govornik povdarjal, da smo Slovenci, posebno na Koroškem „narod brez pravic“. Nemci na Koroškem (pod besedo Nemci mislimo nemške nacionalce, nemške liberalce in nemškutarje) so najbolj strupeni nasprotniki Slovanov, kar jih je sploh pod solncem. Značaj koroških narodnih nasprotnikov obstoji v glavnem v sledečih lastnostih: blazna domišljavost, uprav nemškonacionalna oholost in zagrizenost, hudobnost, zavist in hinavščina. Slovenci smo brez pravic v šoli, pred sodiščem, na davkariji, na železnici, v deželnem zboru in odboru, mi smemo plačevati samo krvni in denarni davek. Ti Nemci nas smatrajo za garjave, gobave.

Kdor se pritožuje, tega proglašijo Nemci za huj-skača, da, celo za veleizdajalca. Koroška je polna takih okrutnežev, ki poznajo samo Bismarkovo načelo: moč in silo. Dosedaj so koroške Slovence zamolčavali, „ni jih“, so pravili širnemu svetu. A to ni dolgo držalo. Ko je naš poslanec Grafenauer v državnem zboru opisal krivice, ki se nam gode, so Nemci rekli, to je sama šala, pravljice, basni. Ko smo svetu v posebni

so se nas ustrašili in so sklicali v slovensko Sinčo vas shod nemškutarjev in Nemcev ter so tam sklenili v imenu Slovencev, da ni treba sprave z Nemci, ker se itak Slovenci in Nemci dobro razumejo. To delajo Nemci nalašč, da bi si svet mislil: Glej, glej, kako se koroškim Slovencem dobro godi. — Nemci so se na tem shodu igrali Slovence in so za ta teater poklicali znanega uređnika ptujskega „Štajerca“, Lipharta, na pomoč. Na shodu so sklenili, da naj velja: „Koroška Korošcem!“ Dobro, pravimo mi! Potem pa nam dajte na Koroško vse tiste naše rojake sodnike, uradnike in učitelje, ki so radi slovenstva v pregnanstvu izven Koroške. Izženite s Koroškega vse one nemške hujškače, ki so privandrali od vseh štirih vetrov in nam sedaj komandirajo. Nemškonacionalnemu uradništvu, ki vodi na Koroškem političen boj, naj stopi vlačna ostreje na prste, pa se bodo stvari obrnile na bolje. Vlada bi lahko, ako bi hotela, naročila uradnikom, naj ne delajo nesmiselne in neavstrijske politike, a vlada tega noče. Zatorej proč s sedanjo vlado, ako noče dati Slovencem, kar nam gre po božjih in cesarskih postavah. Pomagajn, si sami! Ne dajmo se leptati od narodnih sovragov! Porabimo moč, kjer jo imamo, v vsaki občini, na vsakem kraju; ako bodo Nemci videli, da jim vračamo tam, kjer smo sami močni, hudo s huđim, bodo postali ponižni in bodo začeli piskati na drugo piščalko. Brez boja ni zmage, če odnehamo, bomo vedno hlapci. Nemci škilijo v Nemčijo, so veliki prijatelji prusovske vladarske hiše. Mi se pa s tem, da se bojujemo za slovenstvo, za naše pravice, borimo tudi za habsburško vladarsko hišo. (Živio cesar! Živila Avstrija!) — Pride še plačilni dan tudi za naše nasprotnike. In ta plačilni dan je bližje kot si ga sami mislijo. Sklenimo še trdnješje naše vrste: vsi složni v eni misli! Ne udamo se, ne prodamo se, naših dečov zembla ostane naša, dokler je svobodno solnce obseva in ogrevá!

jo svobodno sonce obseva in ogreva! Viharno vsklikanje, ploskanje in „Živio!“-klici so spremljali krasen govor, kateri je napravil na vse zelo globok utis.

Mnogo davkov!

Državni in deželní poslanec ter deželni odbornik dr. Verstovšek je v svojem govoru, ki je bil tudi večkrat prekinjen s pritrjevanjem in ploskanjem, razpravljal, kako se našemu ljudstvu vedno nalagajo nova bремена, novi davki od vlade, ki nas hoče poznati samo tedaj, kadar plačujemo krvni in denarni davek. Na račun naših davkoplačevalcev se delajo ogromni dolgoročni, se podpira šole v Albaniji, a za podpore našemu beđnemu kmetu in delavcu vlada nima navadno denarja. To kar se dogaja v državi, se dogaja tudi v deželah. Na Štajerskem bi Nemci, ki so imeli doslej skoro neomejeno oblast deželne uprave v rokah, radi nakladali Slovencem le vedno večje davke, a dati nam niso hoteli skoro nič. Uprli smo se in smo tudi zmagali. Krivice ne smemo trpeti! Upreti se moramo proti krivicam povsod, kjer se nam gode, z vso silo, in zmagali bomo. Če se bomo dobro borili, razrušile se bodo meje, ki ločijo nas Slovence in so nas na mnogo kosov razcepile, a slovenski narod bo postal kot zmagovalec po več kot stoletnem boju (Živio!). Prišel bo čas, ko bomo sami gospodarji na naših lastnih tleh. Dal Bog, da bi ta srečna zvezda skoro zasiyalna na našem jugu. (Dolgotrajno ploskanje.)

Drugi govor.
K besedi se je oglasil državni in deželni poslanec **dr. Komošec**. Govornik je pozival navzoče na navdušeno narodno delo. Dosedaj smo se boriši doma-

z našimi domačimi nasprotnimi strankami. Te stranke so sedaj v razsulu, njih pristaši beže na vse strani. V naših sreih ni maščevanja, ni maščevalnega srda, ni kamna v naših rokah za bežeče, ampak kot rodni bratje jih vabimo v našo stranko. Mlada stranka smo. Kakor smo mlađi, tako smo tudi močni in silni. Mi nočemo pojemati, ampak rasti. Poprej smo vas vžigali za boje proti liberalcem, danes pa vas prosimo: pojrite ven in pridobite naši zmagajoči stranki nove pristaše. Ne vabimo jih zato, da bi jih rabili, ampak mi rabimo močnejšo armado za naše narodne boje, za velike boje, ki jih bomo bojevali v bližnji bodočnosti. Vsi vemo, da se nekaj pripravlja. Da ne boste pošljali svojih poslancev ne v Rim ne v Berolin, ampak na avstrijski Dunaj in da bo naš narod vedno pod vladarji habsburške cesarske hiše, na to se mora naš narod kot en mož skupno pripravljati. Mi smo vajeni zmag. Kakor smo bili odločni v boju z domačimi strankami, tako smo odločni in neizprosní tudi v narodnem boju. Ponesimo torej narodno zastavo na naše okope v boj proti okrutnemu narodnemu sovražniku. Ko smo se borili v Gradcu za pravice štajerskih Slovencev, ste edino vi kmečki in delavski možje stali za nami, a mnogi drugi so metali kamenje na nas. Danes pa stojijo pred vami vaši deželniki poslanci kot zmagovalci. Hvala vam za vašo podporo. Naše geslo za bodoče boje pa je: Osvooboditev. S p. Štajerja izpod nemškutarskega je-robstva.

Govor našega voditelja je napravil velik in globok utis na navzoče; pritrjevanje skoro ni hotelo ponabati.

Državni in deželnji poslanec dr. Benkovič je v kratkem in jedernatem govoru povdarjal: Za uspešne boje z drznimi nasprotniki je treba zanesti med ljudstvo več poguma, več korajže. Napram našim nasprotnikom smo vse preveč potprežljivi in ponižni. Odslej naj bo naše potprežljivosti konec! Skupno nastopajmo! Prednamci so nekdaj na spođnještajerskih, s krvjo naših pradedov poškropljenih poljanah, navdušeno prepevali: Le vkup, Ie vkup, uboga gmajna! Če bomo nastopali korajžno, pogumno in s samozavestjo v srcu, bodo nasprotniki izginili z naše zemlje. (Gromoviti Živio!)

Resolucija:

Občni zbor S. K. Z. poziva svoje pristaše, da povsod z vso žilavostjo in pogumom delajo za narodno in gospodarsko osamosvojitev slovenskega ljudstva na Štajerskem. Obenem izražajo navzoči zborovalci svojo ljubezen koroškim slovenskim bratom ter pozivajo Slovence po vseh drugih krovovinah, da pomagajo koroškim Slovencem v njih hudem narodnem boju.

K besedi se je še oglasil g. Anton Turnšek, trgovec iz Rečice, ki je izrazil našim poslancem imenom celega zbora iskreno zahvalo za boje, ki jih vodijo za svoje volilce in za pravice slovenskega naroda. (Živio poslanci! Živila Kmečka Zvezal!)

Predsednik **Terglav** je nato končal veličastno zborovanje, celi zbor pa je zaklical cesarju in pre-

Predno pa smo se začeli razhajati, je zadonela iz stotin in stotin navdušenih slovenskih grl krasna himna „Hej Slovani“!

Zadovoljnih in veselih obrazov smo se razsli. V naših srcih pa se je s tem dnevom vžgal zopet nov ogenj svetega navdušenja za boj za našo narodno pravdo. Bog, ki čuvaš nad našim narodom, pa daj, da se bodo izrečene želite obistinile!

Otvoritev I. slovenske knjigarnе na Spodnjem Štajerskem

Goričar & Leskovšek Celje

Vedno v zalogi:
 leposlovne knjige
 poezije
 slovarji
 mladinski spisi
 igre
 molitveniki
 podobe.

Cenjenim odjemalcem vladno naznamo, da sva poleg najine trgovine s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami otvorila tudi popolno knjigarno, trgovino umetnine in muzikalij in da lahko postreževa z vsakovrstnimi knjigami slovenskimi in nemške literature, muzikalijami in umetninami ter prosiva, da blagovolite naročila tudi na knjige nama nakloniti.

Sprejemajo se naročila za modne, leposlovne in ilustrovane časopise.

Viničar

z 4 delavskimi močmi, (biti morata najmanje dva moška) se sprejme na lepo in tudi za viničarja dobičanosno vinicario v bližini mesta Maribor. Izve se v upravnosti pod „Viničar št. 699“

Dobrodoča gostilna z toplim in mrzlim kopališčem, lepi vrt, en oral zemlje, se po ceni proda. Potreben kapital 3. 4000 K. — Več pove posestnik Črnec, Altenmarkt Lipnica (Leibnitz) 704

Veliko posestvo v dobrem stanu, čez 30 oralov zemlje se pod ugodnimi pogoji proda. Več pove lastnica Marija Stuber, Zimica, Sv. Barbara pri Mariboru. 719

Lepo posestvo s premičnimi in živino pri Sv. Petru pri Mariboru se zaradi bolezni po nizki ceni tokoj proda. Več se izve pri gosp. Janezu Knuplju, oskrbniku na Pešniškem dvoru 6 pri Mariboru.

Prostovoljna proda: Prodam iz iz proste roke hišo z ali brez trgovine desk in stavbe neštega lessa v Varaždinu, Optujska ulica 25. Obenem prodam 10 oralov 587 a posestva, ki obstoji iz njive in livade, vse v bližini mesta P. n. g. interesenti naj se obrnejo na lastnika Gjuro Horga, Varaždin, Optujska ulica 25. 707

Iščem

svojo nečakinjo Marijo Ivačič, doma je iz Rajhenburga na Štajerskem. Jaz, njenata Marija Zemljak, omožena z Mihailom Krevel prosim cenjeno rojake, če kdo ve za njo, naj mi blagovoli sporodičiti, za kar budem zelo hvaležna. Ali pa se naj sama javi. Mrs. Maria Krevel 322, Washington Str. Milwaukee, Wis. U. S. America. 700

Bolane svinje

so velika izguba za vsakega svinjereja! svinjereja je letos dobitka-tedaj dobitka-nosna, če ne zbole nobena žival. Najbolj učinkujanje zdravilno in obvarovalno sredstvo zoper svinjske bolezni so obliske svinjske kapljice „Sussanol“ ki so v več kakor 50 letih dobro obnesle. Neštetilna zahvalna in priznalna pisma priporočajo sigurni učinek tega izbornega sredstva! Noben svinjerski bi ne smel biti brez njih.

1 stekleničica 1 K, 10 stekleničic 8 K. Prodajalcem višo popust. Pazite na varstveno znamko „Obelisk“ in na ime „SUSSANOL“. druge nivredne izdelke odklanjaj. Dobi se skoraj v vseh lekarnah Glavna zaloga za Maribor v lekarni M. Kögl. Po pošti razposilja vsak dan lekarna „Pri obelisku“ Viktorja Hauser, Celovec, Kardinalov trg 316 A. 617

Za veselice na prostem

priporočam v največji izberi in najnižji ceni:

Lampijóna Papirnate kržnike
 Konfete Papirnate servete
 Serpentine Dopisnice za šajivo pošte

Zlepke za šajivo pošto Karte za tombolo.

Največja slovenska trgovina s papirjem, pisačnim in risalnim potrebščinami na avstrijskem jugu na debelo in drobno.

Goričar & Leskovšek
Celje

Edina slovenska knjigarna na Spodnjem Štajerskem.

Zahvala.

Globoko ginjeni o priliki izgube nepozabnega sina, oz. brata, svaka in strica, gospoda

Ernsta Horvat

izredemo najsrcejšo zahvalo preč. duhovščini, gg. kolegom velec, gg. pvcem, pokloniteljem vencev in v obče vsem, ki so blagovolili spremeti rajnega na zadnji poti. Nadalje se zahvaljujemo za vse ustnene in pismene izraze sožalja.

V Mariboru, 16. julija 1914. 788

Rodina Horvat-ova in Lah-ova

Čudovito zdravilo!

proti želodčni in črevesni bolezni, kakor tudi proti pljučnemu katarju; zelo priporočljivo za vsakega, ki trpi na slabih prebavi, sladkorni bolezni, kataraličnem ikterju (zlatenici), kroničnem katarju mehurja, je **narančna ručninska voda**

„Marijin Vrelec“

Gor. Gabernik
Pohištvo.

Narodno romanje v Lurd

pod duh. vodstvom g. A. Hribarja, župnika na Zalem Logu pri Železnikih

s posebnim vlakom.

Začetek romanja dne 19. avgusta.

Romanje bo trajalo: skupina A. 14 dni, skupina B. 16 dni.

Romarski skupini potujeta: A. Ljubljana, Pontebla, Verona, Milan, Vintemille, Marselles, Lurd, Marseilles, Lyon, Genf, Maria Einsiedeln (Švica), Inomost, Franzensfeste, Ljubljana. — B. do Lurda kot skupina A, nazaj skozi Bordeaux, Pariz, Bazel, Zurich, Inomost, Bad Gastein, Ljubljana.

Vožnja stane iz Maribora in nazaj v Maribor: A. I. razred 560 K, II. 410 K, III. 250 K. — B. I. razred 590 K, II. 445 K, III. 280 K.

Iz Ljubljane in nazaj v Ljubljano: A. I. razred 540 K, II. 390 K, III. 250 kron. — B. I. razred 570 K, II. 430 K, III. 280 K.

Iz Trbiža in nazaj v Trbiž: A. I. razred 530 K, II. 385 K, III. 250 K. — B. I. razred 560 K, II. 420 K, III. 270 K.

V teh plačilih je zapopadena vožnja, hrana, prenočišče, vodstvo in napitnica. Programi se dobe pri preč. gosp. Ant. Hribarju, župniku v Zalem Logu pri Železnikih in pri g. L. Mally, trgovcu, Medija-Izlake pri Zagorju.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Koroška ulica 5. — V lastni hiši.

Opremljena z najboljšimi stroji, z lastnim električnim obratom, najnovejšimi črkemi in čednimi obrebki, sprejema vsa v tiskarsko stroke spadajoče dela kakor: časnike, knjige, brošure, stenske in druge koledarje.

Za vč. župniške urade spovedne in misijonske listke z črnim, rdečim ali modrim tiskom, uradne zavitek z natiskom glave ter razne označilne napise. Za slavne občinske, šolske in druge urade: uradne zavitek, oznanila, napise, razglasje, plačilne predpise, prejemna potrdila itd. Za obrtnike in trgovce: pisma, zavitek, okrožnice, račune, opomine, menjice, cene, dopisnice, naslovnice, letake in lepake s črnim in drugobarvnim tiskom. Za posojilnice, zadruge in društva: pravila, zapisnike, pristopnice in sprejemnice, letna poročila, raduske zaključke, društvene znake, vabilna k prireditvam in sejam, dnevne sporedne in drugo.

Za krmarje in pribuditelje veselic: jedilnike, vabilna na plese, ljudske veselice tombole itd., plesno reda, vstopnice, različne napise itd. Za posameznike: vizitke, naslovnice, poročnice, parte in žalostinke v najlepši opravi. — Diplome za častne ude društv in častne občane v različnih okrasnih in z modernimi okvirji po nizkih cenah.

00000 Vsa naročila se izvršijo ceno in točno. 00000

Ugodno kupite v trgovini

Spalne sobe od 150—1000 K, jedilne sobe od 150—1000 K

otomane, divane, madrace, zagrinjala v različnih najnovejših slogih. —

Razposilja na vse strani! Cene primera

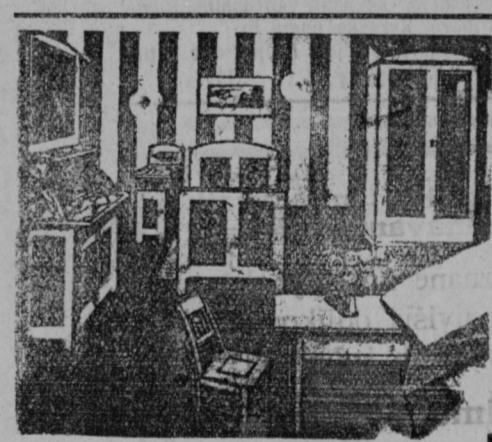
E. ZELENKA tapetarska in mizarska delavnica nasproti hotela Mohr
Gospodska ulica 25,

pohištvo!

Zenini in neveste imajo popust!

Brez konkurence! — Prosti ogled!

MARIBOR o. D.

Manufaktурно trgovino J. FAULAND v Ptiju se najbolj priporoča.

Izgubljen zaklad.

Gotovo je vsem znana evangeljska prilika o izgubljenem denarju. Revna žena je imela le 10 denarov in od teh enega izgubi. Ni bilo veliko, po našem okoli 95 vin., torej blizu 1 K, toda za revnega človeka je to premoženje. Žena prižge luč, pomeže in preiše vse kote svoje borne hiše, dokler ne najde izgubljenega denarja. — Taka siromašna žena smo mi Slovenci. Malo nas je po številu, revni smo, nismo velikega kapitala, ki ga imajo veliki narodi, sovražniki so nas oropali našili pravice. Le malo je, kar še imamo, pa od tega smo še po lastni krivdi izgubili marsikateri denar, med njimi je zlasti eden, katerega je večna škoda, katerega moramo zopet najti, drugače še druge izgubimo. Ta denar, ta izgubljena zaklad je — treznost.

Pohlepnot po pijači se je kakor kuga razširila po naši deželi. Pije se ob delavnikih in praznikih, v veselju in žalosti, s pitjem se začne in konča vsaka slovesnost, vsaka veselica. Če hočaš ljudi kje dobiti skupaj za kako delo ali zborovanje, prvo vprašanje je: Če bo kaj piti. Tu obhaja kako društvo svojo 25-letnico, da bi se privabilo več ljudi, se seveda glasno oznaní, da bo na koncu „prosta zabava v narodni goštinstvi“, to se pravi, pilo se bo na žive in mrtve. Na dnevnu redu je petje, goðba, govor, predstava, to je seveda sila težavno; da ne bi kdo med tem od žeje obnemogel, se naznani, da se bo tudi med sporedom dobilo „krepčilo“ pred zborovalno dvorano samo. Vsaka odborova seja, vsaka pevska vaja, se mora končati s — pitjem. Vse, kar imajo naša mnogoštevilna društva dobrega, se potopí v pitju. Na političnih shodih se slišijo navdušeni govorji, sprejemajo ostre rezolucije zoper vladu in naše sovražnike, dejanski uspeh shoda pa vtakne v žep — oštr. Kmetje tožijo, da je družina predraga, živina in pridelki nimajo prave cene, na vseh koncih in krajin se vedno in vedno ponavlja stara pesem: Več plače: A čim večja je plača, tem več se pije. Kaj, ko bi ljudje enkrat poskusili geslo: Manj piti. Potem bi tudi plača kaj zategla. Nekje so v kleti pretakali vino. Opojeni možkarji so pa pozabili v sodu vtakniti čep v spodnjo luknjo. Zgoraj so vlivali v sod cele škafe vína, spodaj pa jih je teklo ven. Tako je z današnjo družbo. Na eni strani cele škafe večje plače, na drugi strani pa teče vse proč — skozi grlo!

V Mitrovici na Hrvaškem so l. 1909 preselili jetnike v drugo ječo; 120 krepkih korenjakov, mož in mladeničev, so postavili v vrsto po dva in dva ter jima skupaj zvezali po eno roko, v drugi prosti roki pa je vsak držal svojo culico. Skozi celo vrsto so po dolgem potegnili lanec in na ta lanec so bili vsi pripeti. Da bi kdo med potom ne vsel, jih je spremljala celo kompanija žandarjev. Ko je vodja dal povelje: puške nabiti! in so patronne škločenile v puške, je vse pretresla groza, nastal je smrten mrok. Tu se oglaši v zadnji vrsti mlad fant in reče glasno: Prokleti pite je vsega krivo, da nas tu vlačijo kakor živino. In drugi jetniki so ponavljali za njim: Da, prokleti pite je vsega krivo!

Zato pravi hrvaški zdravnik Gundrym-Oriovčanin: Alkohol je pravi vrag dvajsetega stoletja!

Slovenci slavimo letos 500letnico zadnjega ustoličenja koroških vojvodov. Prav je, zakaj to je eden najsjajnejših pojavov v naši žalostni zgodovini. A ko se pri tej slovesnosti navdušujemo za ljubezen svojega jezika in svoje domovine, ne smemo prezreti važne okoliščine pri tem ustoličenju. Opat Ivan Vetrinjski nam je ohranil popis cele ceremonije vojvodskega ustoličenja in pravi med drugim, da so novemu nadvojodu dali piti iz klobuka studenčnice v oponim ljušttru, ki je prizor gledalo, naj ne hrepeni po vinu, v katerem je pjanost, ampak naj bo trezno in zadovoljno s tem, kar mu ponuja domača zemlja, da si ohrani zdravje. Kako modro in resnično! To čednost, ki so jo naši predniki celo pri vojvodskem ustoličenju povdarijali, smo izgubili, poželenje po pitju nas je prevzelo. Drug zgodovinar, Enea Silvio Pikelj pa pravi, da je studenčica, ki so jo dali novemu nadvojodu, opominjala tudi njega, da mora biti trezen, ker le trezen vladar more biti prvičen.

Vzamimo luč in metlo in iščimo izgubljeni zaklad — treznost. Luč je dober vzgled, metla, ki naj pomeže smeti alkoholizmu in najde izgubljen klobuk, je — abstinenca. Dvigni se, mladina, v sveti boj zoper pošast, ki nam uničuje duševne talente, znižuje bistromnost, jemlje krepot volje in veselje do dela, spokarpa dušno in telesno zdravje, polni ječe in norišnice. Zlasti vi Orli, pa družbeniki in družbenice Marijinih družb, ste poklicani v sveti boj.

Na Irskem je pred 6 leti prišlo nekaj oseb k protalkoholnemu boritelju Pattersonu, naj bi jih zapisal med abstinentne. „Dobro“, reče Patterson, „toda dam vam čas poskušnje. Pridite prihodnji petek in vsak naš pripelje s seboj še enega tovariša.“ Res, v petek jih pride še enkrat toliko, vsak je enega prigonal. Patterson reče: „Vi, ki ste se začnili oglašili, ste dobro prestali skušnjo, boste danes sprejeti, vi pa, ki ste danes na novo prišli, morate tudi napraviti poskušnjo; čez teden dni naj vsak še enega prižene s

seboj. Tako je delal vedno naprej. Kdor je hotel biti sprejet med ude abstinentnega društva, je moral pridobiti še enega uđa. Tako je v treh letih narastlo število abstinentov Pattersonovega društva na sto in petdeset tisoč. Tako delajte tudi vi!

Mladenč — svetovalec.

Dragi mladenči! Tukaj vam hocem podati v skromnih besedah kratek navod, kako se morate ravnati napram svojim tovarišem, da boste ostali pri njih v najlepši slogi in spoštovanju. Za vugled vam hocem na kratko opisati nekega mladenča, ki je bil tudi nekdaj moj sočlan in vrstnik. Narava ga je obdarila s tremi posebnimi darovi, ki so se že v rani mlaštosti pri njem zelo razvili; in ti darovi so bili: napun, častihlepongost in samoljubje. Ko se je v našem okraju ustanovil odsek Orla, je tudi on stopil v naše vrste. Omeniti moram, da je bila njegova šolska izobrazba bolj na zadnji stopinji. Vzrok temu je bila njegova nepokorščina do učiteljev, ki so imeli za časa šole z njim mnogo trpljenja. Ko je stopil v naše vrste, se je hotel precej povzpeti do višje stopinje. Hotel je v vsakem oziru naškriljeval svoje tovariše. Pri vsaki stvari je hotel biti prvi.

Kadar se je pripravljal odsek za kakšno igro, je bil on prvi, ki je hotel vaje nadzorovati. Vsakemu je hotele svetovati, kako naj se suče in kreta, da bo igra lepše uspela. Umevno je torej, da ga niso starejši člani pri tem lepo gledali. Če ga je kateri posvaril, češ, da bodo že drugi to bolj vredeli ravnati kakor on, je bil užaljen do solz. Kajti on je videl v sebi velike zmožnosti in zato je bil tem bolj užaljen, čim bolj je bil zavrnjen njegov nasvet.

Svoj napuh je kazal največ s tem, da se je bahal s svojo močjo. Z jezikom je bil vsakemu nepremagljiv. Časti si je iskal na razne načine.

Priči na gledališkem odru, kjer se je hotel pokazati kot najboljši igralec. Pri razdeljevanju vlog se je postavil prvi in pripravljen je bil, prevzeti glavno vlogo. Da se mu je želja izpolnila, mu je dal voditelj kaj malega. Če je igra dobro uspela in je bilo občinstvo zadovoljno, si je to štel v veliko čast, misleč, da to ni bilo brez njega.

Na drug način si je iskal časti na govorniškem odru. Kadar je imel odsek svoje zborovanje ali mladenička zveza svoje sestanke, se je tudi on povzpel na govorniški odr. Zborovači, žejljno pričakujajo, kaj jim bo povedal, so strme uprli oči vanj. Gledal je v tla in na njegovem licu je nenavaden rdečica priča, da mu je pripravljen govor izginil v večnost. Nekej časa so mu oči nemirno švigale po poslušalcin, a za hip ga je predsednik — oprostil. Njegov ponos se je uklonil do tal in kmalu ga ni bilo več med zborovalci.

Na tretji način si je iskal časti s tem, da se je odločil za dopisnika za neki mladenički list. Njegovi častihlepnosti bi bilo namreč ugajalo, da bi bil našel pod svojim dopisom, ozifroma člankom, svoje ime. In drugi, ki bi to čitali, da bi ga občudovali, kako je izobražen. Nekoč je bil na velikem mladeničkem shodu, in iz govorov, ki jih je tam slišal, je sestavil po svojem vzoru spis v neki časnik, in spodaj se je debilo podpisal. Ko je list izšel, je našel v uredniški listnici opombo: „Vaš spis je pregrčav“. Ker je pa nekateri že prej povedal, da pride v časopisu tudi njegov spis, mu je bilo še hujše, da je prišel njegov članek v žrelo uredniškega koša.

Tudi pevsko društvo se je ustanovilo pri nas; in tam se je prijavil za tenorista. Mnogo jih je bilo, ki so bili že večji pevci. On pa, ne ozira se na to, da ne pozna pevskih sekiric in da mora imeti človek do petja pravoagnjenje, se je, po pravici rečeno, prisilil zraven. Kadar je bila pevska vaja, je bil prvi, ki je čakal na določenem mestu. Pevovodja je bil strog in kmalu je spoznal, da mu dela novi „tenorist“ mnogo sitnosti pri učenju. Tudi pri petju je iskal časti, a ni je našel.

Dragi mladenči! Tukaj sem vam pokazal mladenča, ki je bil nekdaj moj sočlan. A nisem ga posebno ljubil. Vzrok je to, ker je imel te napake, ki sem jih tukaj omenil. Prepričan pa sem, da so tudi mnogi drugi podvrženi tej ali oni napaki. Da vas pa ne bodo imeli vaši tovariši tako v zasmeh, kakor so imeli tega mladenča, vam svetujem, bodite v vsaki stvari skromni in med vami bo vladala ljubezen in zvestoba. Priprnite si na svoja prsa cvetko prave ponosnosti, ki naj vas diči. Za kar se pa čutite dovolj zmožne in močne, pa neustrašeno naprej v korist naši slovenski domovini. — Da bi te besede naše odmev v sрcih slovenskih mladenčev, potem bo izpolnjena želja posavskega Orla.

ORLI.

Bratje Orli!

Dne 26. julija vsi v Trbovlje k blagoslovilju nove orlovske zastave bratskega odseka v Trbovljah! V nobenem kraju ni krščanska organizacija v takoj vročem boju za obstanek kakor ravno v Trbovljah. Zato bo dolžnost orlovske organizacije, da se manifestira v najčastnejšem številu od vseh krajev slovenske zemlje.

Vabijo se vsi poslanci Vseslovenske Ljudske Strapke iz Kranjske, Štajerske in Koroške, da kot govorniki proslavijo slovesnost mladeničke organizacije, da se skupno navdušujemo za sveto stvar, in vsi ljubi gostje, pred vsem cjenjene dame v narodnih nošnah, da se skupno mogočno povzdigne katoliška ludeja v Trbovljah.

Spored:

1. Ob 9. uri zjutraj sprejem gostov na kolodvoru.
2. Pozdrav društvu na trgu pred cerkvijo.
3. Blagoslovilje nove zastave in sv. maša na prostem s cerkvenim govorom.
4. Slavnostno zborovanje.
5. Manifestacijski obhod.
6. Kosilo po določenih gostilnah.
7. Popoldan ob ½, uri večernice.
8. Ob 3. uri javna telovadba.
9. Ljudska veselica s srečolovom.

Vsa društva z zastavami.

Vse, kar krščansko čuti, v Trbovlje! V sedanjih resnih časih nam je skupno delo najbolj potrebno, kar se naj ravno ta dan posebno pokaže!

Pismo Orla-vojaka. (Služba božja in versko življenje pri vojakih.) Nedelje in praznike vojak malo pozna. Skoro čisto nič jih ne loči od navašnih dñi, k večjemu morda v tem, da je te dni navašno malo poznoje budnica in da je, če nima službe ali kake druge neprijetnosti, popoldne po „befelu“ nekoliko prost. Dopoldne je navašno dela čez glavo: „viziti“ sob, hlevov, oblike, orožja in drugi reči. To se vam snaži in drgne; vse hiti in se suče kakor mravlje. Manjka pa ob nedeljah nečesa, česar krščanski vojak potrebuje, in to je služba božja. In posebno zato, ker mu ni mogoče ob nedeljah iti v cerkev ter se udeležiti svete maše, je našemu vojaku nedelja tuja. Vprašali boste: „Kako pa je pravzaprav v tej začevi pri vojakih? Ali je vojak sploh mogoče, da bi zahajal v cerkev? Ali vojaške oblasti kaj skrbe za izpolnjevanje verskih dolžnosti?“ Bore malo! Pri nekaterih polkih skrbijo povelenjnik, da se moštvo skoraj redno ob nedeljah udeležuje skupno službe božje. Pri večini polkov se pa to prav malo skrbi, in če se, imajo odločitev, kdo bo šel v cerkev, v rokah službo vodeči podčastniki. Ti pošljajo v cerkev samo gotovo število mož, da je le povelje izpolnjeno. Da bi pa posamezniki obiskovali cerkev, je nemogoče, ker ni časa in je treba še posebej prositi, če smeš dopoldne zapustiti kasarno. Sicer si vojaški duhovniki v tem oziru veliko prizadevajo za boljšo uredbo, ali ne pomaga veliko, ker je vojaški škof napram drugim vojaškim oblastim skoro brez moči. Zapovedano pa je, da vsak vojak katoliške vere sprejme o velikončnem času sv. zakramente. Skrbi se sicer za to, da nobeden ne izostane, ne gleda se pa na to, kako so vojaki pripravljeni. O tem bi se dalo napisati cele knjige. Pohvaliti je pa, posebno v ljubljanskem garniziju, v zimskem času prirejene krščanske nauke, katerih se udeležuje moštvo cele garnizije. Pri danih razmerah se ni veliko čuditi, ako vojak, poprej morda dober fant, začne polagoma zanemarjati svoje verske dolžnosti, postane versko mladenec, opušča molitev in se nazadnje sramuje celo križa: zvečer v posteljo brez križa, zjutraj iz postelje brez križa. Pri kosilu zopet isto; še kape ne dene z glave. In vsled te verske brezbrinosti in mlačnosti je marsikateremu vojaku butara vojaških dolžnosti neznenosa, tako, da mrzi in preklinja vse, kar je pod njim in nad njim. Taki ljudje so povsod nezadoljuni; vsako delo, vsak napor jih je odveč in ravno pomanjkanje vere prižene marsikaterega do obupa. — Kljub vsemu temu, kar sem navedel, se pa vosten krščanski mladenči tudi pri vojakin onrani lanko dober in veren. Zato svetujem posačno vam, Orli-vojaki: Kadarkoli ste prosti, stopite v bližnjo cerkev, zberite za par trenutkov svoja misli in ih darujte Bogu! Tudi zvečer, preden se vležete k počitku, da-ni te težave in dobrote preteklega dne Najvišemu. v katerega reči je naša usoda! I-sloško zjutraj, ko vstanete, priporočite se zopet varštu božjemu s kratko molitvico! — Ne zmenite se pa pri tem za pikro in zasneljivo zbadanje popačenih tovarišev; ako se izplača, jim dajte v par krepkih besedah razumeti, da se giede svojih verskih dolžnosti ne pustite smešiti! Vejdite, da imate v svojo obrambo strogo vojaško postavo. Pač pa se dobrí, verni tovariši bodrite medsebojno in dajajte s svojim življenjem drug drugemu dober zgled! — Vam pa, Orli po domovini, zlasti vam, ki ste letos potreneti v vojake, toplo polagam na srce to-le: Učite se doma, ko imate tako lepo priložnost, pravega verskega življenja, da boste prišli k vojakom dobro pripravljeni in utrjeni! Vedite, kakor je vsaka stvar brez milosti in pomoči Najvišjega težja, toliko težja je brez Boga vojaška služba, v kateri mora biti vojak pripravljen, vsak hip darovati svoje življenje za blagor domovine. Orli! Ponekod ste opustili lepo navado skupnega sv. obhajila. Prosim, obnovite jo in dobro pripravljeni pristopajte večkrat na leto mnogoštevilno k mizi Gospodovi, ki je studenec naše moči in tolažbe! Ni dovolj, dragi bratje, samo nositi ime Orla, temveč morate do pičice izpolnjevati naša načela s pravim — praktičnim krščanstvom.

Dekliški vrtec.

Boj zoper lažnjivost. Junaštvo. Vsak boj zoper katerikoli greh je bolj ali manj težak in nevaren. Boj zoper laž pa še posebej; in sicer je iz dveh vzrokov tako zelo nadležen ta-le boj. Za laž je namreč zelo velikokrat vabljiva priložnost, izkušnjava zelo mnogoštevilna. Sedaj se ti zdi, da bi z nobeno rečjo ne mogla tako lahko in na tihem poravnati kakšne jako nadležne zardege, kakor z lažjo. Drugokrat se ti zopet vidi, da svojih tovaršic in prijateljev na noben način kratkočasiti ne moreš, kakor z lažjo. Ali če je katera v veliki zadregi, si gotovo takoj misliš, kaj pa če bi jo z lažjo izrezala? Še morda s to skušnjava te bo motil satan, da bi se z lažjo maščevala zoper svoje tovaršice, če si njim kaj nevoščljiva ali sovražna. Enake skušnjave motijo človeka vse življenje, nevarne so celo boljšim ljudem. In vendar se ne smemo zlagati, če bi z lažjo še toliko zamogli koristiti; če bi tudi zamogli ž njo vse duše iz vic rešiti. Drugič je pa boj zoper laž zato tako silovit, ker je skušnjava včasih zelo velika in je resnico obstati zelo težko. Za zmago v dolgotrajnem hudem boju pa ni nobena reč tako potrebna in pa odločilna, kakor vstrajno junaštvo. Tudi za vas, drage mladence, bo treba junaškega poguma, če imate zares trdno voljo, da se v prihodnje ne boste več zlagali. Zato naj vam navedem tu resnično dogodbo o dečku, ki je bil pripravljen, rajši umreti, nego se zlagati. Angleška barka je odpula iz Severpula proti Ameriki. Četrти dan po odhodu zapazijo med zaborji in raznim blagom skritega dečka. Deček ni imel očeta, ne matere, ne bratov, ne sester in nikakoršnega prijatelja in varuha. Nihče ni poznal devetletnega dečka, ki je bil slabo oblečen, a drugače pa poštenega, nedolžnega življenja. Privedejo ga k poveljniku barke, ta ga ostro nagovori: „Kako si se predrznil skrivaj priplaziti se na barko?“ „Moj očem so me sem privedli“, odgovori deček boječe. „Ker me ne morejo več preživeti in tudi denarja nimajo za pot do Halifaksu, kjer stanuje moja tet.“ Poveljnik je bil že večkrat nalagan, zato ni hotel verjeti. Dan na dan je izpraševal dečka, odkod in kaj da je, a deček mu vedno enako odgovarja, nič več in nič manj. Slednjič se poveljnik naveliča, zgrabi dečka za vrat ter mu zagrozi, da ga bo obesil na jadernik, ako mu v 10 minutah ne pove resnice. Ubogi deček trepetata v smrtnem strahu, postaja čedalje bolj bled, a vendar drži glavo po koncu, oči mu zalijejo solze, ko vidi, kako šteje poveljnik minute, še dve minuti ima živeti. Poveljnik mu zagrozi: „Govori resnico in rešil si boš življenje!“ „Ali smem moliti?“ vpraša deček proseče in pogleda v obraz trdosrčnemu možu. Poveljnik prikima, a ne reče besede. Deček poklekne, povzdigne oči proti nebesom in molí: „Preljuba nebeška Mati, vzemi me k sebi v nebesa, pripravljen sem umreti, lagati pa ne morem.“ Vseh oči so bile v dečka obrnjene, poveljnik in vsi navzoči so bili gineni, nič hudega se mu ni zgodilo, vsem se je bil prikupil in so ga tudi bogato obdarovali, ker je bil pripravljen, za resnico umreti. — Prihodnjič, drage sestrice, se še kaj več pomenimo o laži. Do takrat mi bodite prisrčno pozdravljene, od vaše — Marezice iz Gradca.

Sree umre . . . ! (Dopis s Pesnice.) „Sel bom in storil konec temu življenju!“ Ta klic pretresa mi dušo, kakor bi ga še slišala danes, ko moram gledati naše propadanje in naseljevanje tujcev-protestantov v naših lepih Slovenskih goricah. Slišala ga sem pač v resnici v sanjah. Stal je duhovnik na leci, žalosten in obupan. V cerkvi pa so stali ljudje in živali. Ko vidi duhovnik nespodobno obnašanje živali, zaklicje še bolj obupan: „Sel bom in storil konec temu življenju!“ Nekdo iz množice pa se oglasil: „Le pojdi, saj te ne potrebujemo!“ To da duhovniku novo moč; urno zapusti leco in že je skozi duri. Vse molče gleda, nato se začuje votlo proseč glas: „Nikar, gospod, pomislite na vrednost neumrjoče duše!“ Toda duhovnik ne čuje več, na listni strani zunaj cerkve pa poči strel. Množica hiti ven, tudi jaz jih sledim v upanju: morda pa še le ni popolnoma mrtev. Te sanje mi pridejo mnogokrat v spomin in zde se mi živa podoba naših dni. Ali ne gleda naš duhovnik, molčeči pridigar, iz tabernakla po naših cerkvah, po naši domovini? In kaj vidi? Ali pač nima vzroku zaklicati: „Sel bom in storil konec temu življenju!“ med vami? In ali mu naše ljudstvo, ki ne posvečuje več nedeli in praznikov, ljudstvo, ki prodaja svoja posestva protestantom, ne kliče: „Le pojdi, saj te ne potrebujemo“! In gorje nam, če gospod iz groze pred tem ljudstvom beži! Gorje, če poči srce, ki ljudi toliko ljubi! Nesrečno ljudstvo, poditi veš, zadrževati, objeti pa nikdar! Čuj, narod moj, to niso samo sanje, to je tudi resnica, ki jo doživljamo mi obmejni Slovenci! Gospod beži, nevera se širi. Prihitite in storite, kar vam veleva verno, rodu ljubno srce!

Društveni glasnik.

Marija Nazaret. Naša dekliška Marijina družba je obhajala v nedeljo, dne 12. julija, svojo 10-letnico. Nikakor nismo pričakovali takega dne, kot smo ga doživeli. Zbralo se je okoli 1000 deklet, ki so pod Marijino zastavo. Bile so zastopane Marijine družbe: domača in rečišča s križi in zastavami v polnem številu, škalska in druge iz Šaleške doline s križem, katerim na čelu je bil g. dekan škalski, Ijbenska, Šmartinska, gornjegrajska in solčavska. Ingotovo toliko deklet-družbenk še ni bilo v Nazarjih, menda tudi ne nikjer na Štajerskem zbranih, kakor jih je bilo ta dan v Nazarjih. Veselja se nam je solzilo oko, ko je truma Mariji posvečenih deklet v procesiji po dve in dve korakala med petjem in molitvijo od mosta pod samostanskim hribom proti romarski cerkvi Matere Božje. Zvoki zvonov, pokanje topičev, zastave in lepo okrašeni mlaji so jih pozdravljali. Ko so se pevajoča dekleta zbrala v cerkvi, že stopi na prižnico priljubljeni organizator in navdušeni govornik č. g. dr. J. Hohnjec, ki je zlepimi besedami navduševal Marijine družbenke k zvestobi do Marije in jim kazal z njemu lastno navdušenost, razna pota, ki peljejo do tega cilja. Vse je z vidno pazljivostjo sledilo navdušenemu govorniku. Po končanem govoru je daroval sv. mašo preč. g. dekan škalski ob asistenci domačih patrov, frančiškanov med katero je prepeval domači pomnoženi pevski zbor. Po končani službi božji se je vsa množica deklet zbrala pred cerkvijo in zopet je nastopil buditi mladine dr. Hohnjec in dajal družbenkam razna, našemu času primerna navodila za življenje zunaj cerkve pri reševanju socijalnega vprašanja, pri katerem mora delovati tudi dekle in žena. Ploskanje in živijo-klici niso hoteli ponehati na koncu govora priljubljenega govornika. Komaj neha govoriti dični govornik, že so se oglasila dekleta na govorniškem prostoru. Ene so deklamovale, druge prosto govorile, vse pa so žele mnogo pohvale za svoj nebojazljiv nastop. Popoldne po litanijah pa so dekleta domače Marijine družbe yprizorila dve gledališki igri. Igri ste jako dobro vspele pod vodstvom voditelja P. Norbertha. Med posameznimi točkami se je oglasil domači

cerkveni pevski zbor, ki se neumorno vežba pod vodstvom br. Kamila in je za svoj nastop dobil mnogo priznanja. Res, to je bil dan, ki ga je Gospod narejal v veselje in spodbudo naše slovenske mladine!

c Št. Peter v Savinjski dolini. Kakor vsako leto, preden je tudi letos Savinjsko okrožje Zveze Slovenskih Deklet dne 20. junija skupni shod, in sicer v St. Petru v Savinjski dolini. Ob 10. uri dopoldne je bila služba božja, pri kateri je priduševala vlč. g. dr. Josip Hohnjec iz Maribora ter nas z navdušenimi besedami spodbujal, da naj izvršujemo apostolsko delo. Po pridihi je bila sv. maša, katero je daroval vlč. g. o. Rudolf iz Celj. Po službi božji je bilo zborovanje v dvorani Drustvenega doma. Shod je vodil vlč. g. dr. Ivan Jančič, župnik v St. Peteru v Sav. dolini. Vrli, neutrudljivo delavni mladinoljub dr. Josip Hohnjec je nam izročil pozdrave kranjskih mladenk ter nam se priporočal, naj si že v mladosti predemo nit prave sreče, ki se najde v krščanski izobrazbi. Predsednica Marija Drev nas je navduševala za boj proti krutemu sovražniku alkoholu in slabemu časopisu. Mladinka Terezija Kovačič nam je prinesla pozdrave iz daljnega Murskega polja od mladenk gornjeradgonske Dekliške Zveze. Terezija Šketa iz Braslovč nam je orisala naš men dekliških zvez ter nam pokazala sovražnike naše dekliške organizacije. Vlč. g. dr. Ivan Jančič je nas v svojem govoru spodbujal, naj po tedenskem naporu posvetimo nedeljo za službo božjo in lastno izobrazbo. Julijana Ocvirk iz Sv. Pavla nas je spodbujala, da se vstrajno bojujemo zoper napade sovražnikov ter stanoviščno delujemo za progvt naših dekliških organizacij. Berta Partelj iz Sv. Petra nam je krasno deklamirala tri deklamacije in sicer: Kdo si Ti, Liberalna muha, in Kavarica. Franc Gerlich iz Sv. Petra je deklamirala: Pozdrav slovenskim mladenkom. Kolar Marija iz Polzele nas je svarila pred slabo tovaršijo, ki pogubi toliko naše mladine. Neža Košak iz Pake je pričerjala naša srca cvetočemu vrtu, iz katerega naj bi izravnale vsak plevel hudobije. Nato je sledilo poročilo tajnice in volitev odbora. Da je bilo zborovanje bolj veselo, smo zapele pesmic, nakar je g. župnik zaključil krasno uspeli shod. Da Bog, da bi ta shod obrodil obilo plemenitega sadu ter navdušil savinjske mladenke za narodno delo v blagor naše mile Slovencije.

Konjice. Od marca naprej naj na polju naše organizacije naslednje podatke zabeležimo: Fantje so imeli dne 10. marca po učni sestanek. Poleg drugih mnogoterih koristnih stvari so tudi slišali razlaganje usmiljenega brata Majcena o prvi pomoči pri nesrečah po zastrupljenju, z zlomljencem itd. — Na Jožefovo s poslušali gospoda poslanca Pišeka in Novaka. — Na velikonocni pondeljek pa so imeli Bralno društvo, Dekliška Zveza in pri Slovenska Straža skupno zborovanje v starci Šošti. Udeležba je bila polnoštivnila. Nov mešan zbor je prvič nastopil in zapel tri lepe pesmi. Potem je govoril mladenič Ivan Arbeiter in razvil lepim povdankom naslednje misli: Ne samo vsak posameznik želi biti srečen, ampak tudi cel naš narod. Tej sreči pa stoji še nasproti liberalizem in pa še posebno nezmernost v pijači, ki povzroči največ škode. Ako hočemo premagati, moramo se Bogu držati in pospeševati katoliško-narodne organizacije. Za to mora vse na krov, naprej v naše vrste, da domu gradimo slavo in čast, potem smemo upati za narod vesele bodočnosti. Živahn ploskanje je pokazalo, da je vrli mladenič dobro govoril, same škoda, da ga niso slišali vsi tisti lahkomisleni mladeniči, brez vseh ciljev zapravljajo svoje mlaude in čile moči. Druga je nastopila Franca Lamut iz Tepanja, ki je povedala nekaj iz zgodovine Slovencev, povdarijala moč nekdanje slovanske države pod kraljem Samom (623–658), opisala potem pokristjanjenje starih Slovencev in propad njihove samouprave. Za tem je popisala ustoličenje vojvod na Gospodstvenem polju v slovenskem jeziku do leta 1414. Od tega časa nima naš jezik več jednakopravnih veljav; kdo je tega kriv? Nekaj, pravi, je kriva že usoda, na več pa smo krivi mi Slovenci sami, ki premalo čislamo svoje blagozvočni jezik, ki polnimo nemške šole s slovenskimi otroci, ki sploh po večini premalo odločno kažemo, da smo Slovenci. Narodne zavednosti, dela za narod je treba podpirati Slovenska Straža in lepši bode naš pogled v bodočnost. Lep izgovor in predvsem priznanje, da je naša organizacija vredna resnice. Lepo je, da je načrt prednašanja zanimivega govora vrle mladenke, ki je na pravil lep utis na zbrane in gotovo ne bude ostal brez vspeha. Slednjič je še Helena Kukovič povedala, kako naj slovenska deklica ljubi slovensko domovino. Oglasil se je k besedi tudi priključni Kolar, ki je v splošno zabavo vseh navzočih razlagal in kazal, kako vpliva nezmerno uživanje alkohola na človekovo obnašanje, zdravje in mišljene. H koncu so še zapeli pevci iz blagajničarka Jula Kumer je za Slovensko Stražo pobirala dneške in nabrala 20.34 K. — Dne 3. maja pa je priredilo načrt Bralno društvo z Dekliško Zvezo majniško prireditev, obstoječa iz dveh govorčkov (Ljubi svoj dom, govorila Terezija Arbeiter, in O kruti alkohol, govorila Terezija Solar), iz petja mešanega zobra (Majniku v pozdrav, od p. H. Sattnerja, Cerkvica, od Aljaža, Moj dom, od Jan. Laharnarja), iz samospevov (Naša zvezda, p. H. Sattner, pela g. Marija Kropej, in: Šaljivi mizaček, pel Štefan Pavšer), ter iz igre „Marijin otrok sem“, katero so prav lepo vprizorila naslednja dekleta: Kumer Jula, Lamut Marija, Solar Treza, Godec Ivanka, Godec Treza, Pučnik Treza in srčkani Kolarjevi otroci. Na sporednu je bila tudi še ena skladba za salonski orkester, katero so prav umetniško proizvajali č. g. kaplan iz Zreč Anton Plevnik, g. Markež Franc te domači organist g. Ivan Lednik. Prireditev se je dobro obnesla in za to prisrčna hvala vsem sotrudnikom! — Dekliška Zveza pa še imela dne 7. junija svoje peto podučno zborovanje, katero ga je otvorila pridna deklica iz Slov. Bistrice Helena Tramšič z lepo deklamacijo: Marijin otrok pred nebeškimi vratimi. Soia Malka je opisala pomen zatajevanja in premagovanja samega sebe v družini in v druščini ter je opozorila na presv. Srce Ježova kot najlepši vzgled tudi v tem oziru. Viktorija Tajnikar deklamirala: Me mlade, me gremo naprej, in Kuk Neža: Naša zemlja. Pučnik Treza je s prepričevalno besedo govorila o pomenu, ki naj navdaja slovenskega dekleta. Jevšenak Treza je predlagala deset zapovedi, po katerih se naj ravnajo deklice, obodo v veselje slovenski domovini. Sirc Ana je deklamirala Grigorčičevvo: Samostanski vratar. Godec Ivanka je še potem v izbranih besedah opisala Marijino materinsko srce, h kateremu naj z zaupanjem zatekajo posebno deklice. H koncu je še g. dehovni voditelj povedal marsikaj lepega in koristnega; tako je med drugim opozoril na svoj čebelnjak, ki ima napis: Mene pri snemaju! in je povedal par lastnosti, katerih se lahko deklice čebeljic naučijo: čebelica je neumorno pridna, deklica naj bo pridna; čebelica ljubi svoje stanovanje in svojo matico, deklica naj ljubi svoj dom in svoje starše; čebelica ljubi red in snago, deklica naj ljubi red in snago; čebelica nabira med le po nestrupenih rastlinah, deklica naj išče zabave le tam, kjer ni z njo nevarnosti; čebelica se boji tobakovega dima, deklica naj varuje tobakovega dima, katerega je največ po gostilnah; čebelica pride vedno pred mrakom domov, deklica naj bode zvezči vedno pravočasno doma! Ko je dekliški zbor zapel še pet lepih pesmic, se je zanimivo zborovanje zaključilo.

Kozje. Kako koristijo mesečni sestanki, na katerih se najši mladi ljudje vadijo v javnih nastopih in v govorništvu, se je pokazalo pri nas na zadnji veselici, kjer so navadna, priprosta, kmečka dekleta tako izborno rešila svoje vloge. Dne 1. junija je se vršil tudi tak sestanek, na katerem so z govorniškimi vajami nastopile: Pezamovski Marija: Kako postopajmo v boju zoper napade na sveto vero in naše dekliške čednosti. Bokalič Rozalija nam je razložila: Kaj se pravi delati z Bogom in Marijo za slovensko domovino. Strnad Marija nam je v svojem govoru pokazala, kako nevarna sovražnika dekliške časne in večne srčete sta prevzetnost, gizdavost v obleki in ples. Dal Bog, da bi besede spregovorjene na tem dekliškem sestanku, boste oblike sad!

Ptuj. O priliki junijevega shoda Dekliške Zveze so bila sledenca predavanja: O miroljubnosti, vlč. g. duhovni voditelj; o pravem češčenju presv. Srca Jezusovega, članica M. Šumpf. Mladič Ver naznanja, da bode v kratkem vlč. g. župnik Gomilšak imel govor radi ustanovitve podružnice Slov. Straže; že sedaj vabi k mnogobrojni udeležbi. Nadalje poroča o mariborski „Stražini“ prireditvi. Dekliški zbor zapoje dve pesmi v čast presv. Srcu Jezusovemu in sv. Alojziju. Prihodnji shod se vrši z zanimivim sporedom dne 19. julija. Vprizori se takrat tudi nov lep dramatičen prizor „Pismo.“ Dalje se naznanja, da priredi Dekliška Zveza v prvi polovici meseca julija večjo gledališko predstavo. Kraj in čas se pravočasno naznani. Po shodu smo spremili ljubo članico nevesto Julijo Drevenshek k oltarju, kjer so ji čestitale zastopnice obeh Marijinih družb in D. Z.

Govorniške vaje.

Govor Marije Zink na podučnem shodu D. Ž. v Št. Lovrencu nad Mariborom.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

S tem lepim krščanskim pozdravom pozdravil je zborovalce tamkaj v Ljubljani ob času katoliškega shoda imeniten govornik, mož katoliškega prepričanja, g. dr. Ivan Susteršič, in zato se tudi meni zdi najbolj primerno, da sem vas danes tu v svojem prvem govoru pozdravila s tem veličastnim pozdravom, zakaj v imenu Jezusovem naj se začne vsako delo, da bo dober tek imelo.

Odkritosrčno pa moram priznati, da nastopam s tistim trepetom in strahom, ki je pač več ali manj lasten še nespretni in bojavljivi mladenki; a bodri me vzgled slavnega grškega govornika. Ko je prvikrat nastupil, so se mu vsi smeiali, da je moral zbežati od sramote; a ni izgubil poguma. Imel je namreč navado, da je vedno privzdigoval eno ramo, zato si je obesil na strop meč, se postavil pod njega in kolikorkrat je privzdignil ramo, se je ranil in se tako odvadil te napake. Glas mu je bil pa hričav in tih, menda kakor meni, zato je hodil na obrežje morja in skušal prevpiti nemirne morske valove¹ in po teh težkih vajah je postal imeniten govornik, da ga je ljudstvo z veseljem poslušalo. Kaj ne, ta mož je bil pač delaven, ker je z vsemi močmi strmel za ciljem, ki si ga je bil začrtal; tako delav, tako marljive bodimo tudi me mladenke pri delu za narod, za domovino in sveto vero.

Glejte našega Odrešenika! On si bi bil lahko izbral za mater bogato kraljevo hčer, da bi bil živel v vsej udobnosti, a On je hotel posvetiti delo, zato si je izbral revno mater in revnega krušnega očeta. Božji Sin, ki bi bil lahko imel angelje za strežnike, si je hotel z delom svojih rok služiti vsakdanji kruh; tudi Marija, njegova in naša mati in zaščitница, je delala, kakor pesmica pravi: „Je predla ino delala za božje dete Jezusa.“ Dandanes pa, ko se svet vedno bolj odtjuje svojemu Bogu, se tudi vedno bolj odtjuje delu; zato pa naj naša zveza deluje še med drugim tudi na to, da bodo njene članice imele vedno veselje do dela in da bodo ostale doma. Kaj vendar žene našo mladino tako po svetu, ko je vendar doma dela in jela dovolj? Poglejte na naše kmetije, povsod manjkajo hlapci in dekle, a v mestu, v tovarnah je vse prenapolnjeno! Bodo li tamkaj brez dela? O ne! Samo na polju ne bo treba delati, to je tisti zmaj, ki našo mladino tako straši in jo žene v mesta!

ki našo mladino tako straši in jo žene v mesta!
O draga mladina! Le bolj natančno poglej in bolj premisli o tem svojem strahu! Res je težko delati na polju, posebno v hudi poletni vročini, a to delo je zdravo in krepi naše telo; pa ga tudi ni dela na svetu, ki bi tako enako drhteči molitvi povzdignilo duha k Bogu, kakor je delo zunaj v prosti naravi pod milim nebom. Nam, ki delamo v pekočih solnčnih žarkih tam na polju in se hranimo z zdravo kmečko hrano, nam ni treba sprehodov, ne zdravilišč in kopališč, kakor jih morajo rabiti ubogi meščani, ki so vedno v svojih zaduhlih sobah — to vse imamo naši pri uscianem delu.

Nadalje se naša dekleta tako boje opravljati dela pri živini; a tamkaj v mestu je dobro, da morajo požirati dan na dan sitnosti, da, dostikrat tudi še surovosti gospode in to še dostikrat s praznim želodcem! Kaj je mar mestni gospoj, če odide ena, saj ima še deset drugih na razpolago, ki že komaj čakajo, da vsaj za par dni dobe službo.

vsaj za par dni dobe službo.
Koliko deklet bi še bilo čilih in zdravih, če bi ostale doma! Tamkaj v mestu so si načopale bolezni, ki jih je položila v prerani grob, zakaj doma so bile vajene svežega planinskega zraka in tečne kmečke hrane, zato jih ni ljubil sprijen mestni zrak in ne slaba, prestana hrana. Kako pa dekleta tamkaj po mestih zapravljajo svoje poštenje in delajo sramoto starišem, celi fari, da, celemu narodu — o tem vam danes ne bom govoril.

Ako boste varčne, si bodete tukaj lahko toliko in še več prihranile, kakor v mestu; ohranile si bodete ljubo zdravje ter neprecenljivi zaklad sv. vere in čistega, neomadeževanega življenja! Nadalje moramo biti tudi marljive, netustrašene in značajne delavke za naš narod, za ljubo domovino in sveto vero. Ne bojmo se pokazati svojega prepričanja pred vsem svetom, ne sramujmo se nikdar svojega dekliškega znaka; naj nas naši nasprotniki zasramujejo, kakor hočejo, to nas ne sme zbegati! Ako bi nas utegnil kdo zasramovati zaradi čednostnega življenja v Dekliški Zvezi, ne sramujmo se, ampak s ponosom ga zavrnimo, saj imamo ženske hvala Bogu dar jezika, rabimo ga točni tam, kjer in kadar ga je treba!

Ako si, draga tovaršica, v službi in te celo gospodar ali gospodinja zasramuje, ker greš rada k sv. zakramentom in ho-
diš k sestankom Dekliške Zveze, nisi takrat dolžna molčati in ubogati, takrat se opravičeno lahko postaviš in zagovaraš z vso vnemo to sveto stvar; zakaj prepričana bodi, da gospodar in gospodinja, ki sta sama čisto in vzgledno preživelia svoja mlada leta, te tudi nikdar zasramovala ne bosta!

Nauke pa, ki jih tukaj slišimo, avtazino, morda jih ne temujmo v blato z obrekovanjem in zasmehovanjem! Sveti nam morajo biti načela Dekliške Zveze, zakaj njeni voditelji ne misljijo samo od danes na jutri, temveč gledajo v daljno prihodnost. Oni hočejo vzgojiti v Dekliški Zvezi značajne mladenke, pa tudi ponižne, verne matere in gospodinje, ki bodo dajale narodu in domovini krepkih boevnikov, svetim nebesom pa zveličanih pre-
bitkov.

Ne pozabimo pa tudi na delo, ki je velevažno, posebno sedaj, ko je pred durmi novo leto, namreč: agitirajmo pridno za dobre liste! Pometimo pa iz fare vse brezverske časnike in knjige, ki sramotijo sv. vero in njene oznanjevalce; skrbimo, da že enkrat najde v vsako pošteno hišo „Slovenski Gospodar“, „Naš Dom“ ali „Domoljub“, „Straža“ ali „Slovenec“, „Glasnik“ ali pa „Bogoljub“ svojo pot in dobro berilo naj gre iz roke v roko!

Svoj govor pa sklepam z besedami našega pesnika Gregoriča:

„Ni praznik, predragi mi, maše življenje, življenje naj bode ti delaven dan!
Od zore do mraka rosan in potan; ti lajšaj in slajšaj človeško